

Бомба

Петро Панч

Коли німецькі фашисти захопили наше село, зразу ж хлопців і дівчат забрали й вивезли в Німеччину на чорну роботу. Залишилися тільки старі та малі.

Серед них був і Тарасик. Мав уже, як скінчиться літо, іти до школи в перший клас, а німці школу перетворили в стайню для своїх коней.

Никають малі по селу, мов безпритульні. А Тарасик і справді був безпритульний, бо батько пішов у партизани, а німецькі окупанти за це спалили їхню хату, матір Тарасика, щоб не гасила, застрелили. Залишилася одна бабуса, та й та в чужій хаті.

Блукав Тарасик по селу холодний і голодний, та все думав, як би помститися фашистським окупантам за маму й за спалену хату. Але без гвинтівки нічого не зробиш. Ну, хоч би якийсь револьвер був, а ще б краще — бомба. Він бачив — впало кілька наших солдатів, що захищали це село, від одної бомби, яку кинув на них гітлерівець. Гвинтівку, мабуть, зразу побачить поліцай, і револьвер важко заховати, а бомба трохи подібна до буряка. Ними та картоплею вже тільки й живляться люди. Все село. "А я одразу кинув би бомбу в їхню комендатуру, — бурмотів Тарасик собі під ніс, — щоб знали, як палити нашу хату".

Так і сказав одному кирпатому хлопцеві, який, коли була школа, ходив уже в третій клас:

— Аби тільки бомбу знайти, я усіх би фашистів перебив!

Кирпатенький боязко оглянувся й спитав:

— А ти будеш нам допомагати?

— Як допомагати?

— От коли будеш допомагати, тоді й скажу як.

— А ти дістанеш бомбу?

— Я щось тобі дам ще краще за бомбу. Тільки про це нікому. Це таємниця.

— А бабусі можна?

— Щоб ще комусь сказала? Тоді я тобі нічого не дам. Це таємниця.

— Я скажу їй, що це таємниця.

— І цього не можна. Мовчи, ніби в рот води набрав. Не скажеш?

— Не скажу. Аби тільки бомбу...

Край вулиці показався поліцай, і кирпатий хлопець враз десь зник. Наче крізь землю провалився.

Тарасик не знав, що до нього підходив хлопець із підпільної групи. Таку групу заснували в селі більші хлопці, щоб шкодити німецьким окупантам. От хтось вкинув у колодязь біля комендатури дохлу кішку. Хто ж, як не вони. Побризкали дьогтем харчі в німецькій кухні теж, мабуть, вони. Хоч казали на партизанів.

Німецькі солдати почали хвалитися, що їхнє військо підійшло вже до Москви, і не сьогодні так завтра фашисти займуть столицю. Така чутка зовсім засмутила селян.

Підпільна група бачила це і почала діяти ще жвавіше. Одного дня чомусь зашкандибало аж двоє коней, а коли німці навантажили машини зброєю, щоб везти її у свої військові частини, скати зашипіли, випускаючи повітря. І машини ніби присіли. Виявилось, що під кожне колесо хтось попідсовував дощечки з гострими гвіздками.

Але всього цього було ще мало, щоб люди не втрачали віри в нашу перемогу над німецькими фашистами. Підпільна група і в цьому допомогла.

Одного дня кирпатий хлопець знову зустрів Тарасика на вулиці і питає:

— Ну, і досі не знайшов бомби?

— Я їм міну підкладу. Один хлопчик бачив, як німці підкладали міни під міст. Він вночі викопав їх і дасть одну мені. Я вже знаю, як її підкласти.

— Того хлопчика німецька варта піймає і застрелить, а я тобі дам таке, що вибухне ще дужче за бомбу.

— Вигадуєш!

— Не вигадую. Сам побачиш.

— Давай! Як тільки стемніє, зразу ж кину в комендатуру.

Кирпатий хлопець оглянувся і притишеним голосом сказав:

— На! Тільки не в комендатуру кидай, а приклей на паркані так, щоб люди прочитали. Це листівка. Партизани із лісу передали,— і дав невеликий листочок, списаний з одного боку.— Тільки щоб ніхто не бачив, як будеш клеїти. Краще на базарі. Іди й мовчи!

Тарасик витріщив очі, але листівку взяв і побіг на базарний майдан.

На базарі було повно людей. Тарасик і так і сяк підходив до паркану, щоб не видно було, як приклеюватиме листівку, а воно звідусіль видно. Нарешті побачив газетний кіоск, близько поставлений до паркану спиною. Озирнувся, ніхто не бачить — притулив листівку і шмигнув у кіоск, який чомусь був порожній.

Через деякий час за кіоск зайшов якийсь дядько і... опинився очима проти листівки, став її читати. Тарасик не знав, що там було написано, але в щілинку бачив, як дядько од прочитаного дуже зрадів.

Тут зайшов і другий дядько.

— Ти глянь, що тут написано! — сказав перший.— Оце так новина!

Другий дядько теж став читати, хоч і тихо, але так, що Тарасикові все було чути:

— "Розгром німецької армії під Москвою. Розгромивши добірні дивізії ворога, війська Червоної Армії просунулися на захід місцями на сотні кілометрів..."

А тим часом люди підходили й підходили, і за кілька хвилин загомонів увесь базар.

— Оце так бомба! — гукає один.

— Нехай не брешуть кляті цурики. Партизанів не обдурити: у них своє радіо!

Поліцай побачив, що біля газетного кіоска збились люди, і ще здалеку гарикнув:

— Чого зібралися? Розійдись, коли не хочете скуштувати нагайки!

— А ти спершу почитай, що тут написано. Може, тобі вже треба п'яти мазати салом, щоб легше було тікати.

Поліцай хутко пробіг очима листівку, враз зблід, шарпонував її з паркана і побіг до

комендатури. Услід йому заулююкали люди, а із газетного кіоска вистрибнув Тарасик і закричав:

— Ур-ра!

Джерело: Барвінок, 1985.